

РОЗДІЛ І

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ

УДК 351:002.8

Бакуменко В.Д.,
проректор з наукової роботи Академії муніципального
управління, д.держ.упр., професор,
Заслужений діяч науки і техніки України;
Бакуменко Д.В.,
магістр державного
управління

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ НАУКОВИХ РОЗВІДОК З ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ЩОДО ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ВЛАДИ

Анотація. Проаналізовано динаміку досліджень у галузі науки «Державне управління» щодо діяльності органів влади в Україні в цілому, за докторськими та кандидатськими роботами, за органами державної влади (ДУ) та органами місцевого самоврядування, за спеціальностями цієї галузі наук. Зроблено її порівняльний аналіз з динамікою всіх захистів у цій галузі наук.

Аннотация. Проанализирована динамика исследований в области науки «Государственное управление» о деятельности органов власти в Украине в целом, по докторскими и кандидатскими работами, по органами государственной власти (ДУ) и органам местного самоуправления, по специальностям этой отрасли наук. Сделан ее сравнительный анализ с динамикой всех защит в этой области наук.

Annotation. The dynamics of research in science "State Government" in relation to the activities of government in Ukraine as a whole, doctoral and master's work for public authorities (AA) and local governments in the fields of science. The comparative analysis of the dynamics of all defenses in this field of science.

Постановка проблеми. На кінець 2012 року кількість захищених дисертацій у галузі наук «Державне управління» склала 1250 робіт, а за станом на 1 листопада 2013 року – 1375 робіт, що дозволяє впевнено віднести її до одного з потужних джерел розвитку науки в Україні. Значна кількість наукових розвідок була спрямована на діяльність органів влади різних рівнів управління. Логічно постає питання, в яких напрямках здійснювалися ці дослідження та які тенденції спостерігалися при цьому.

Мета даного дослідження полягає у виділенні основних напрямів та тенденцій наукових розвідок з державного управління щодо діяльності органів влади за період 1997 - 2013 роки.

Аналіз наукового доробку. Серед останніх наукових публікацій,

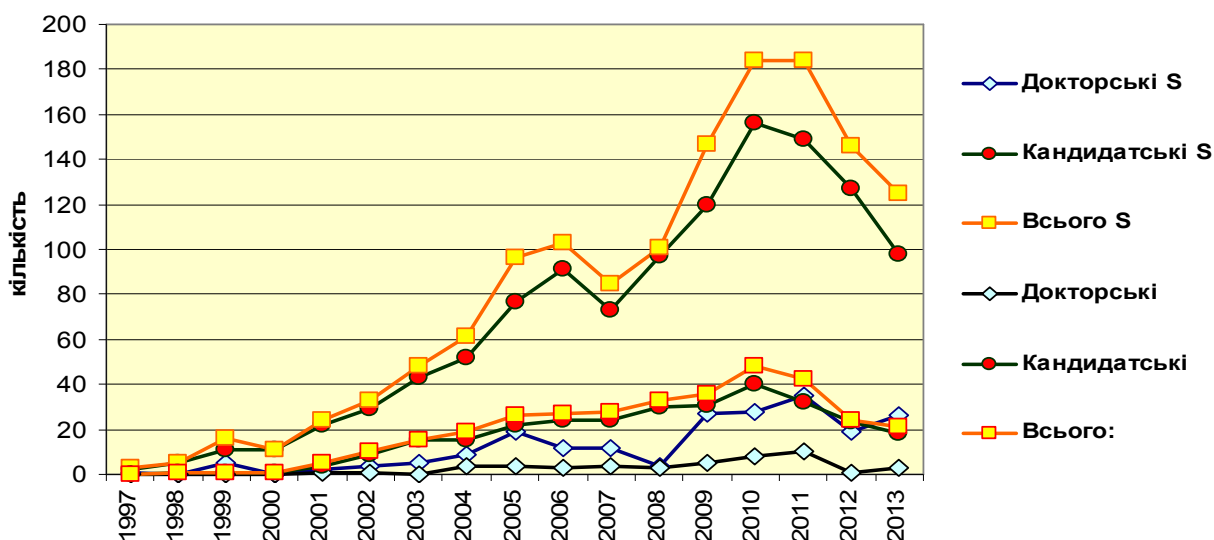
присвячених наукометрії державного управління, можна зазначити роботи [1,2].

Виклад основного матеріалу. Одним з основних напрямів удосконалення державного управління на всіх його рівнях є діяльність органів влади. З цією метою у галузі науки «Державне управління» проведено чимало досліджень. Планування подальших досліджень за цим напрямом, на нашу думку, потребує ретельного аналізу вже отриманих результатів.

З цією метою виділено та проаналізовано статистику та динаміку захистів дисертацій з державного управління щодо діяльності органів влади за термін 1997-2013 роки. Загальна кількість таких робіт за зазначений термін складає 337. Основні результати аналізу зведені у таблиці 1 та відображені на рис. 1- 12.

На рис. 1 показано порівняльну динаміку захистів дисертацій у галузі науки «Державне управління» взагалі (S) та щодо діяльності органів влади, на рис. 2 – співвідношення захистів щодо діяльності органів влади до всіх (%), на рис. 3 показано динаміку докторських та кандидатських досліджень щодо діяльності органів влади, а на рис. 4 - динаміку досліджень діяльності органів державного управління (ДУ) та органів місцевого самоврядування (МС).

Рис. 1. Динаміка захистів дисертацій у галузі науки "Державне управління" взагалі (S) та щодо діяльності органів влади

З рис. 1 та 2 видно, що динаміка захистів дисертацій щодо діяльності органів влади, починаючи з 2002 року, в цілому повторює динаміку захистів у галузі науки «Державне управління». В той же час, на відміну від динаміки галузі, в ній не відбулося значне падіння захистів у 2007 році.

Рис. 2. Співвідношення захистів щодо діяльності органів влади до всіх (%)

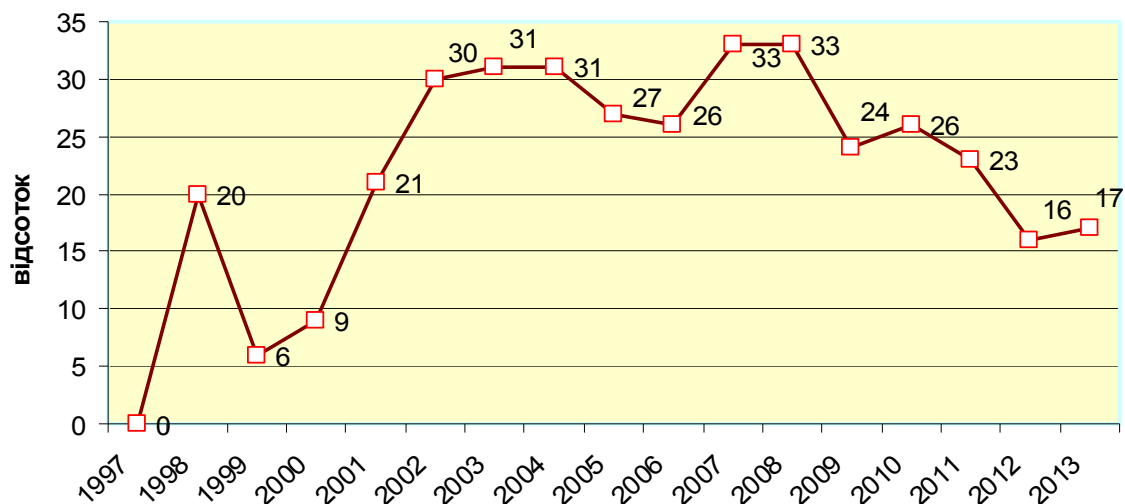
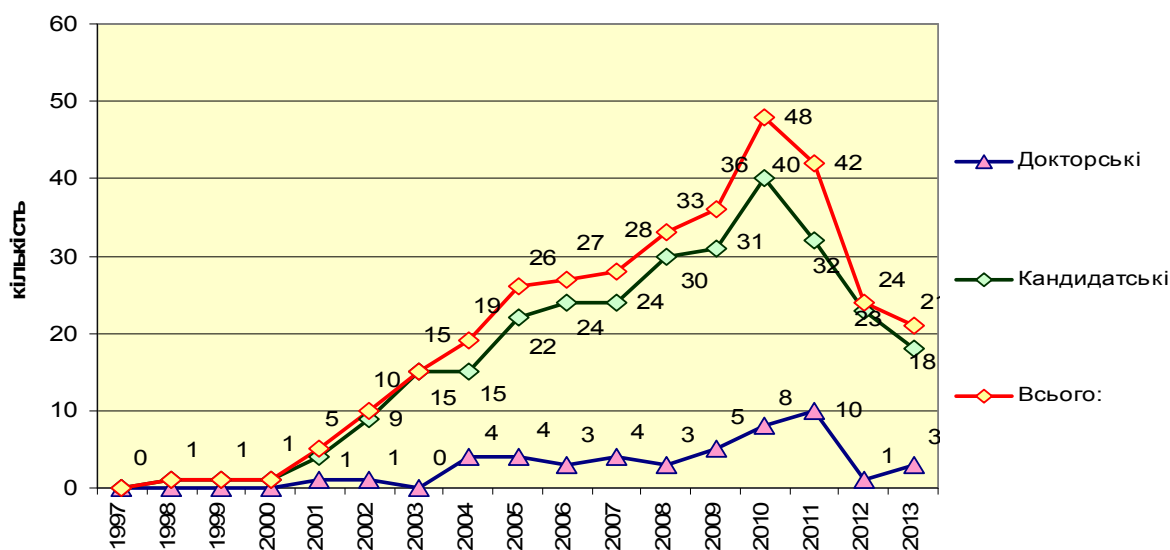
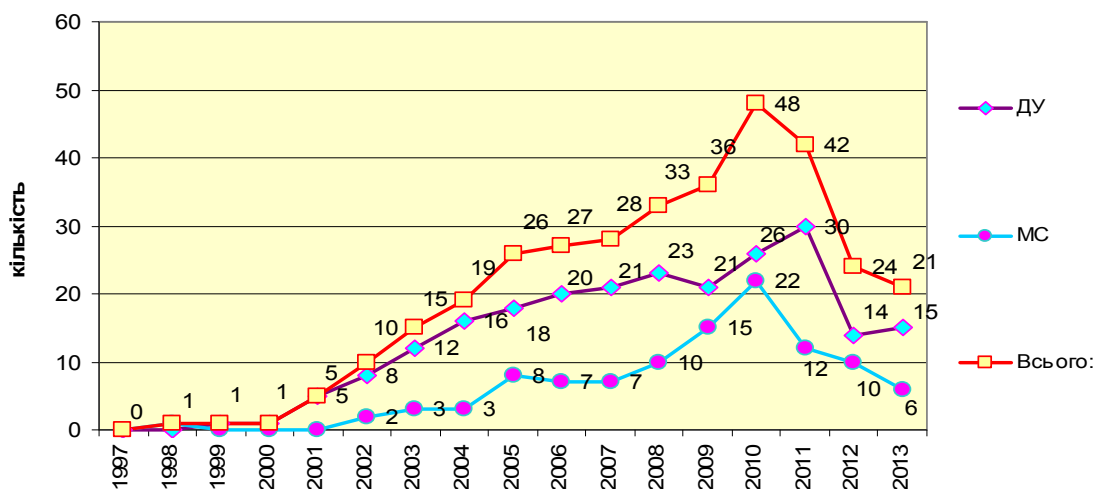

Рис. 3. Динаміка захистів дисертацій щодо дослідження діяльності органів влади

Спад захистів (див. рис. 1-4) з 2011 року пов'язаний з підвищенням вимог до проходження дисертацій у МОН України, зокрема механізму додаткового їх колективного розгляду та збільшення часу від захисту до рішень про присудження наукових ступенів. З рис. 4 видно, що кількість захистів щодо органів державної влади (ДУ) на всьому терміні розгляду перевищує кількість захистів щодо органів місцевого самоврядування, хоча цей розрив в останні роки (з 2009 року) зменшується.

Рис. 4. Динаміка захистів дисертацій щодо дослідження діяльності органів державної влади (ДУ) та органів місцевого самоврядування (МС)

Виділено всі тематичні напрями відповідних досліджень та їх кількісний вклад у загальний результат (див. табл. 1).

Таблиця 1.

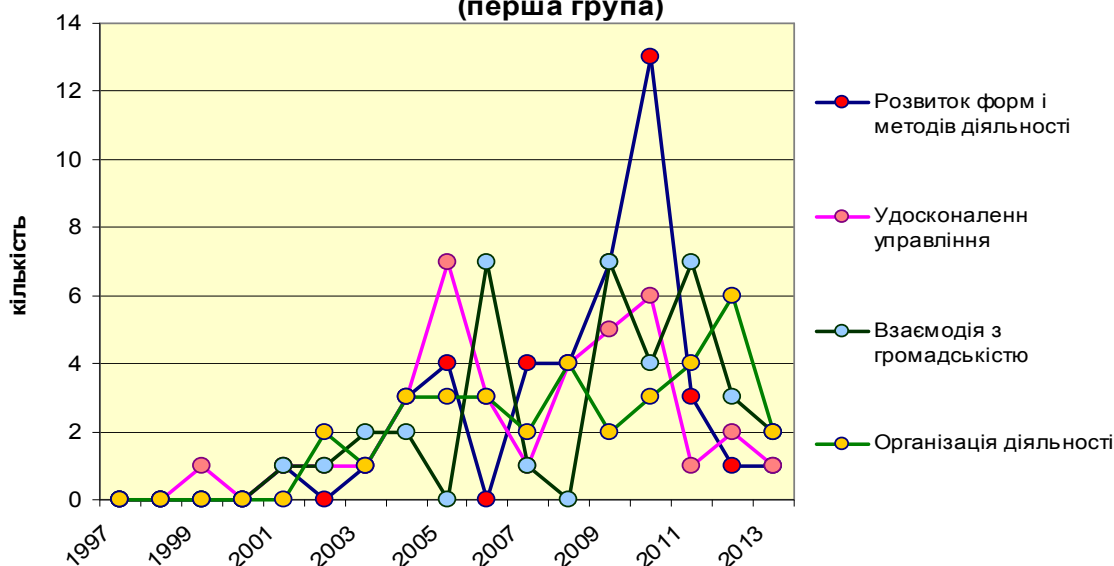
Тематичні напрями досліджень діяльності органів влади та їх кількісний вклад у загальний результат

Тематичні напрями досліджень	Кількість	Група
Розвиток форм і методів діяльності	42	Перша
Удосконалення управління	37	
Взаємодія з громадськістю	37	
Організація діяльності	35	
Управління персоналом	19	Друга
Забезпечення ефективності	17	
Стратегічне управління	16	
Інституційне забезпечення	15	
Контроль	14	
Демократизація управління	12	Третя
Надання послуг	11	
Фінансове забезпечення	11	
Інформаційне забезпечення	11	
Реформування	10	
Соціальне партнерство	9	Четверта
Адміністративно-територіальна організація	8	
Моніторинг	8	
Управління якістю	7	
Удосконалення кадрової політики	6	
Правове забезпечення	5	
Програмування	3	
Антикризове управління	2	
Підвищення іміджу	1	
Проектування	1	
Разом:	337	

У таблиці 1 виділені чотири групи тематичних напрямів за їх кількісними показниками. З одного боку, це дозволяє акцентувати увагу на найбільш поширених тематичних напрямках досліджень, а з другого боку дозволяє представити ці групи графічно на рис. 5-7. Динаміка захистів дисертацій за першою групою тематичних напрямів показана на рис. 5, за другою групою – на рис. 6, а за третьою групою – на рис. 7.

Для першої групи є характерним великий відрив за кількістю досліджень від всіх інших груп. До її тематичних напрямів відносяться: розвиток форм і методів діяльності; удосконалення управління; взаємодія з громадськістю; організація діяльності. До того ж, ці напрями є універсальними, оскільки фактично можуть інтегрувати у собі всі інші тематичні напрями.

Рис. 5. Динаміка захистів дисертацій за найбільш досліджуваними напрямками діяльності органів влади (перша група)

Наприклад, розвиток форм і методів діяльності може інтегрувати у себе такі напрями, як: стратегічне управління, надання послуг, моніторинг, контроль, інституційне забезпечення, фінансове забезпечення, інформаційне забезпечення, правове забезпечення, програмування, проектування. У свою чергу, удосконалення управління може інтегрувати у себе такі напрями, як: забезпечення ефективності, реформування, адміністративно-територіальну організацію, управління якістю, антикризове управління. Взаємодія з громадськістю може інтегрувати у себе такі напрями, як: демократизація управління, соціальне партнерство, підвищення іміджу. Організація діяльності може інтегрувати у себе такі напрями, як: управління персоналом, удосконалення кадрової політики.

Рис. 6. Динаміка захистів дисертацій за другою групою напрямів дослідження діяльності органів влади

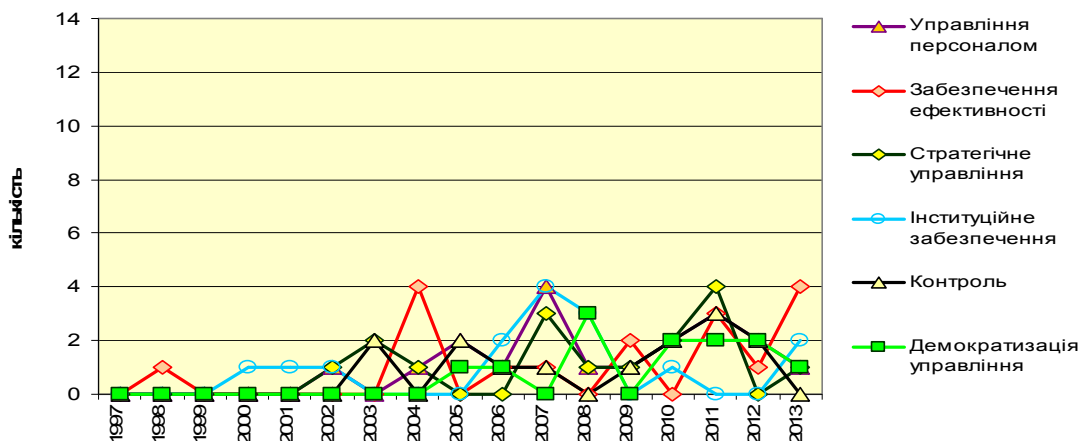
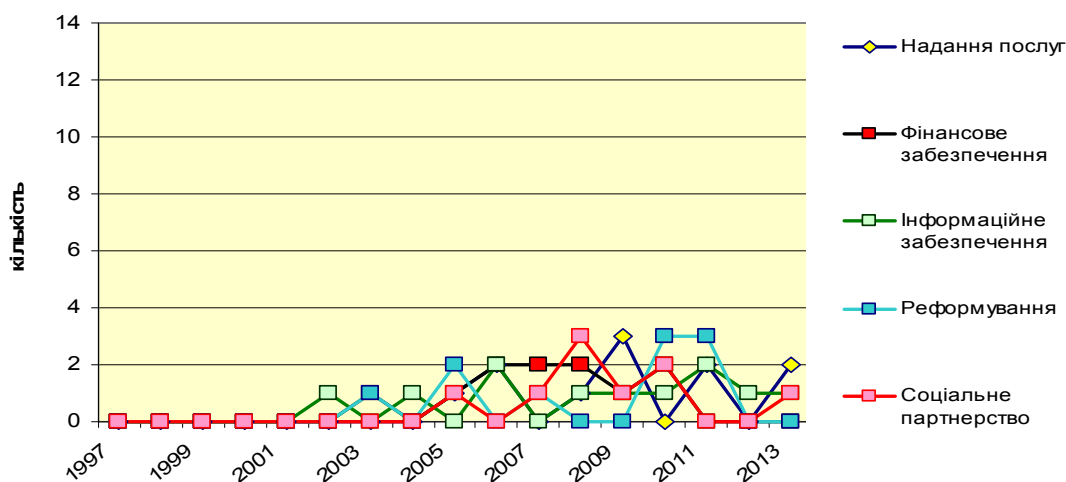
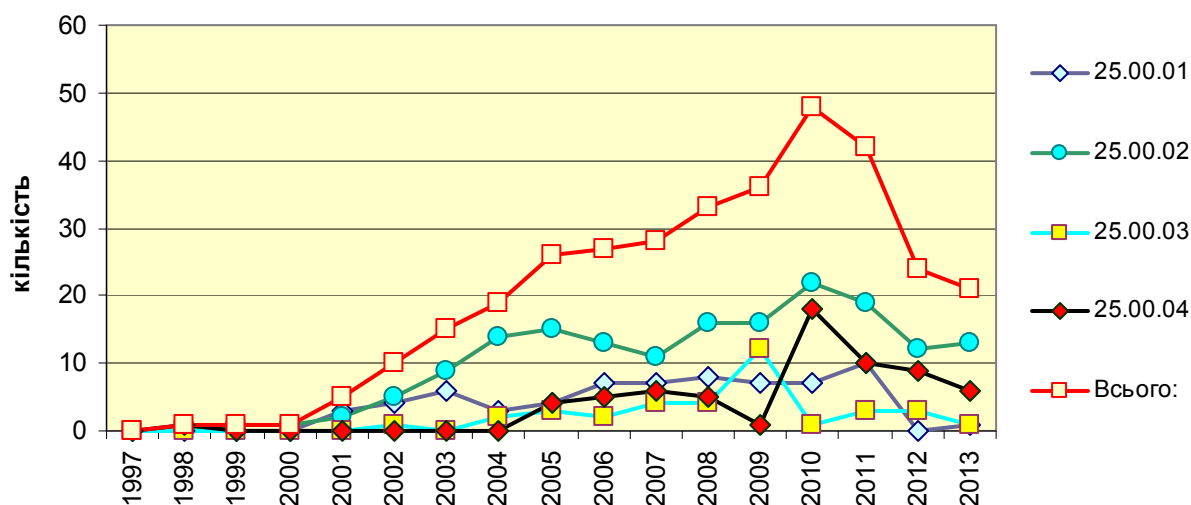

Рис. 7. Динаміка захистів дисертацій за третьою групою дослідження органів влади

На рис. 8 наведена динаміка досліджень щодо діяльності органів влади за спеціальностями галузі науки «Державне управління». Вона відрізняється від динаміки всіх захистів тим, що немає значної кількісної переваги захистів за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління. Це є природнім, оскільки йдеться про дослідження діяльності органів влади як державних, так й місцевого самоврядування. В останні ж роки увага дослідників все більше привертається до невирішених у країні проблем місцевого самоврядування.

Рис. 8. Динаміка захистів дисертацій щодо діяльності органів влади за спеціальностями науки державного управління

На рис. 9 – 12 наведені динаміки захистів дисертацій за всіма спеціальностями науки державного управління в Україні як загальні (з позначкою S), так й такі, що стосуються діяльності органів влади. Як бачимо, в цілому вони схожі за деякими незначними відмінностями.

Рис. 9. Динаміка захистів за спеціальністю 25.00.01 взагалі (S) та за діяльністю органів влади

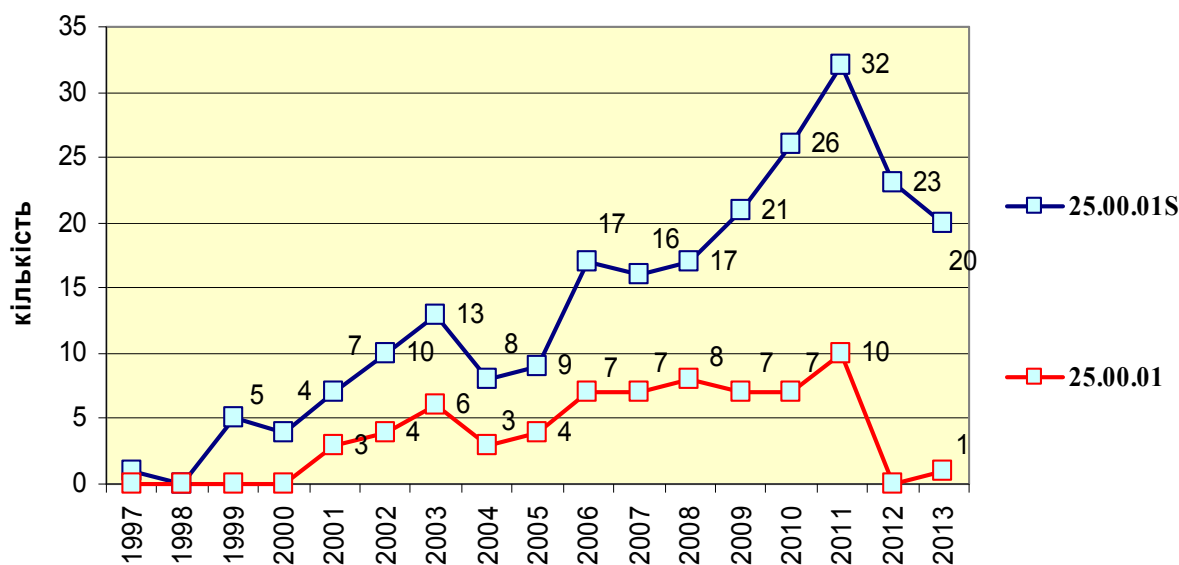

Рис. 10. Динаміка захистів дисертацій за спеціальністю 25.00.02 взагалі (S) та за діяльністю органів влади

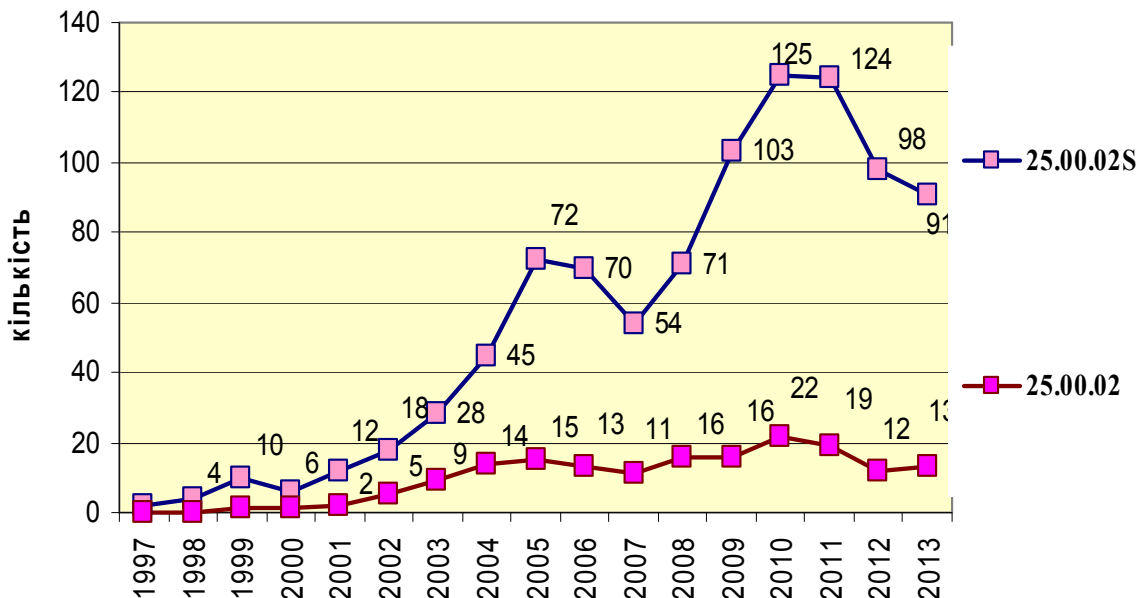

Рис. 11. Динаміка захистів за спеціальністю 25.00.03 взагалі (S) та за діяльністю органів влади

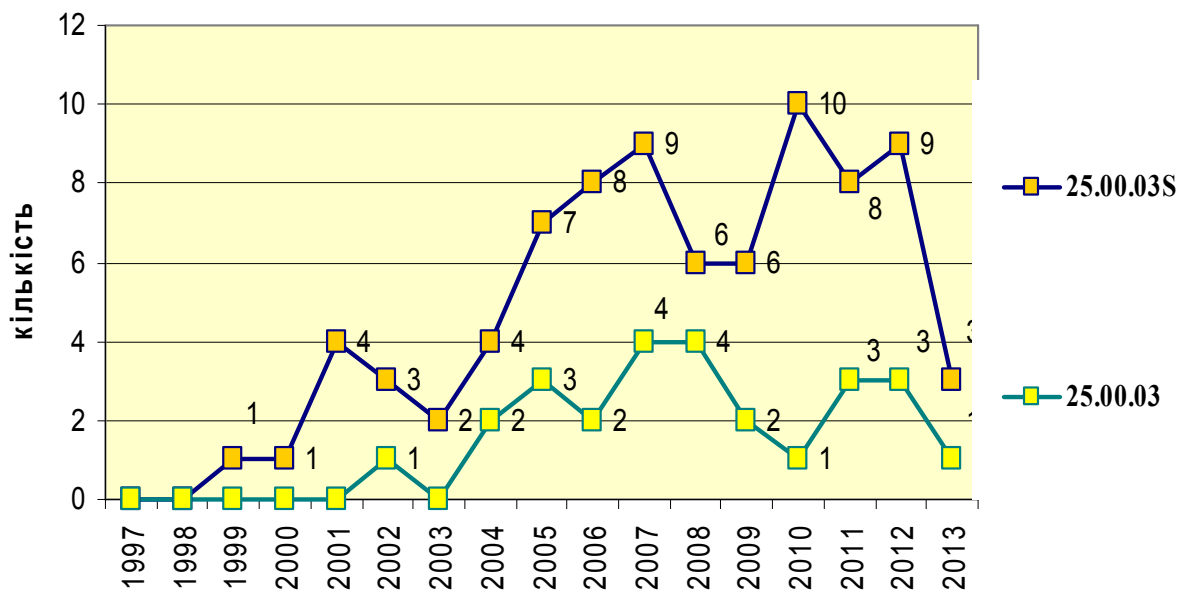
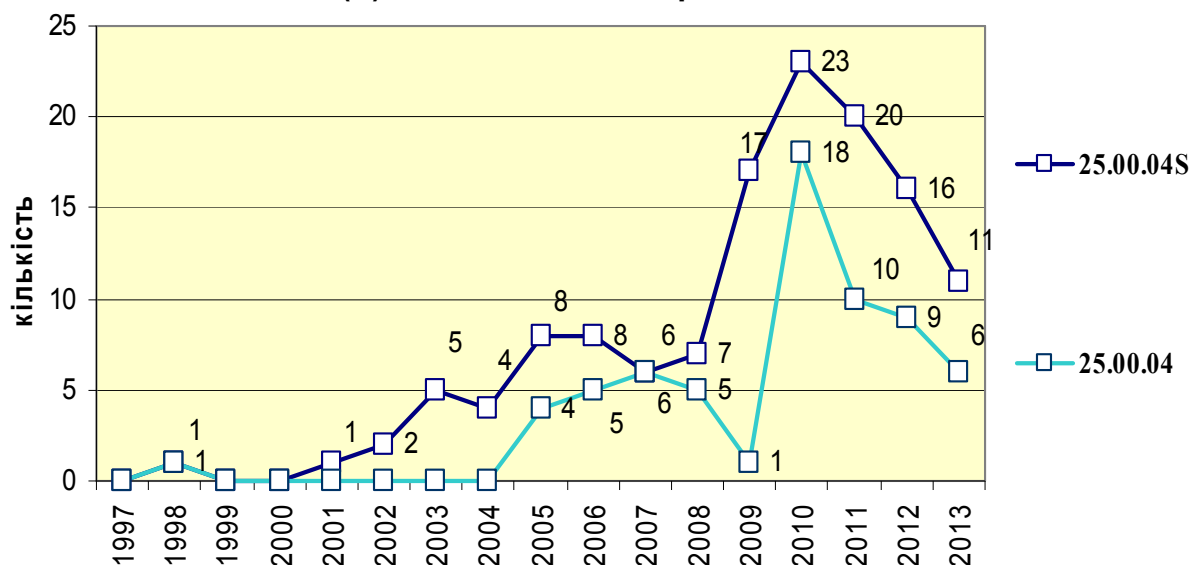

Рис. 12. Динаміка захистів за спеціальністю 25.00.04 взагалі (S) та за діяльністю органів влади

Висновки. У статті проаналізовано динаміку досліджень у галузі науки «Державне управління» щодо діяльності органів влади в Україні в цілому, за докторськими та кандидатськими роботами, за органами державної влади (ДУ) та органами місцевого самоврядування, за спеціальностями цієї галузі наук. Зроблено її порівняльний аналіз з динамікою всіх захистів у цій галузі наук. Зазначені тенденції в цілому схожості динаміки таких захистів, а також окремі відхилення. Наведено відповідну динаміку співвідношень вказаних захистів у відсотках.

Проведений аналіз свідчить про значну увагу дослідників до проблем діяльності органів влади в Україні та надає дані щодо найбільш поширених тематичних напрямів таких досліджень, серед яких: розвиток форм і методів діяльності; удосконалення управління; взаємодія з громадськістю; організація діяльності. Зазначені напрями охоплюють 44,8% всіх досліджень щодо проблем діяльності органів влади. В той же час, визначені й ті напрями, що є малодослідженими й заслуговують на подальшу увагу дослідників у галузі науки «Державне управління».

Використані джерела інформації:

1. Розвиток галузі науки «Державне управління» (1996-2011 рр.): інформаційно-аналітичні матеріали / Ващенко К.О., Чмига В.О., Демедишина Н.І., Тертишна О.А.; за заг. ред. В.В.Толкованова, Ю.В.Ковбасюка. – Тернопіль: Економічна думка, 2011. – 251 с.
2. Присяжнюк В.К. Розвиток галузі науки державного управління у цифрах: 2007 – 2011 роки / Присяжнюк В.К., Бакуменко В.Д. // Наукові розвідки з державного та муніципального управління. - 2012. - № 1. – С. 5 – 14.

Рецензент: доктор наук з державного управління, доцент Руденко О.М.